

עטרת שלום

עלון שבועי שיע"י מוסדות קאמרגא בארה"ק – בנושאים כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
רה" ארזי הבירה 48 ירושלים

פרשת פקודי

בס"ד, עש"ק פרשת פקודי
א' אדר ב' תשפ"ב – שנה י"ג גליון ת"ד

זמני הדלקת הנרות ומוצ"ש

ירושלים	6:57	6:16	5:03
בני ברק	6:54	6:18	5:18
ניו יורק	7:03	6:51	5:32
מונטריאל	6:58	6:46	5:27

נא לשמור על קדושת הגליון

עטרת ראשנו

דברי תורה מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

אֵלֶּה פְּקוּדֵי הַמִּשְׁכָּן מִשְׁכַּן הָעֵדוּת אֲשֶׁר פָּקַד עַל פִּי מֹשֶׁה עֲבַדְתָּ הַלְוִיִּם בְּיַד אֵיתָמָר בֶּן אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן (לח כא)

תיקון הדעת, היה ע"י שקיבלו 'לוחות העד'ת' (שמות לא יח) אתון דע"ת. אבל כמו שביארנו לעיל שתכלית התיקון הוא ע"י קיום המצוות בפועל, ולכן חמאו בני ישראל בעגל שהוא פגם הדעת כידוע (עין חיים שער לח פ"ו), ולכן שלימות התיקון הוא ע"י הקמת משכן העד'ת אתון דע"ת, כי שם קיומו בני ישראל את המצוות בפועל.

לפי כל זה יש לומר שזה מה שמרמז לנו כאן התורה, אלה פקודי המשכן משכן העדת כי פקודי היינו המצוות, כמו שתרגום אלין פקודיא, וכמ"ש 'פקודי הוי"ה ישרים משמחי לב' (תהילים יט ט), וכן איתא בספח"ק אור החיים פקודי המשכן עולה תרי"ה, והם תרי"ג מצוות וב' הלוחות. וגם הר"ת של פקודי המשכן משכן העדות הוא ק"ל, לרמז שתכלית שלימות התיקון של הק"ל שנים של אדה"ר נתקן בעבודת המשכן ששם היה עיקר קיום המצוות בפועל כנ"ל. ולכן אלה פקודי בני רל"ו שהוא שיעור קומתו של יוצר בראשית (עין חיים שער מד פ"ו), שהוא בני' עסמ"ב עם ד' אותיות השורש של שם הוי"ה. לרמז שיע"י המשכן נתקן כל הקומה. ולכן משכן העדות ר"ת שם מ"ה, וס"ת בני' יו"ד פעמים שם מ"ה, שהוא שם התיקון לכל העשר ספירות כנודע.

ולזה מרמז כאן רש"י שני חורבניו, כי עיקר החורבן היה ממה שלא קיימו את המצוות בשלימות, ולכן אמרו חז"ל (ברכות ה) מיום שחרב בית המקדש אין לו להקדוש ברוך הוא בעולמו אלא ד' אמות של הלכה בלבד. שעיקר התיקון השלם הוא ע"י קיום ההלכות והמצוות.

וזהו אשר פקד על פי משה כי איתא בזוה"ק (ח"ב קיש): שמושה ר"ת מ'ה ש'היה ה'וא ש'יהיה, שכמו שגאל את בני ישראל מגלות מצרים, כמו כן יהיה הגואל האחרון, וזה יהיה ע"י שקיימו את כל המצוות שפקד משה רבינו בב"א.

רעוא דרעיון תשע"ד לפ"ק

האדם וינחהו בנן עזר לעבדה ולשמרה (לעיל ב טו), ואיתא בזוה"ק (ח"ב קסה): אבל דא רוא דפקודי אורייתא, 'לעבדה' אלין רמ"ח שיפין עלאין, 'ולשמרה' אלין תלת מאה ושתין וחמש שיפין תתאין, עיי"ש. היינו שאדם הראשון היה לו לא תעשה שלא ידווג ביום הששי, ומצוות עשה שידווג רק בשבת, כי בשבת היה לו מצוה, כמבואר ממרן האריז"ל (שער הכוונות דרושי ראש השנה ד"א). והם היו השורש והיסוד של כל מצוות עשה ומצוות לא תעשה. ולכן עיקר התיקון של חמא של אדה"ר הוא בקיום התרי"ג מצוות.

ובזה יובן איך אחרי שקבלו בני ישראל את התורה ועשו את החמא הגדול של העגל, אבל לפי הנ"ל יובן, כי אע"פ שקיבלו בני ישראל את התורה, אבל מ"מ עוד לא נשלמו התיקון על תכליתו, כי עוד לא היה להם קיום המצוות בפועל. ולכן כשעברו בני ישראל ועשו את העגל, חזרה זוהמתו, וחזרה הקלקול של הק"ל שנים. והתיקון לזה היה ע"י הקמת המשכן כמו שאמרו חז"ל (שמ"ד נא ח). והטעם כי עיקר שלימות קיום המצוות בפועל הוא בעבודת המשכן ע"י הקרבנות ושאר המצוות שהיו שם, ובפרט שיע"י הקרבת הקרבנות חמאת ואשם כיפרו על מי שעבר על מצוות השם, ולכן שלימות התיקון של חמא אדה"ר היתה בעבודת המשכן.

והנה עוד נפגם ע"י חמא אדה"ר והוא פגם הדעת, כמבואר בעץ חיים (שער נ פ"ג) כי תחלה היו החסדים קודמין להתפשט בגופא דו"א קודם הגבורות, אך ע"י חמא אדה"ר ירד הדעת למטה בין תרין כתפין, ובהיותו שם ירדו הגבורות תחילה עיי"ש. ולזה איתא ממרן האריז"ל (שער הכוונות ד"א), שסוד גלות מצרים, הוא משום שהיתה הדעת בגלות, כמ"ש 'ידעו מצרים כי אני הוי"ה' (שמות ז ה), ובצאת בני ישראל ממצרים יצא הדעת מהגלות עיי"ש.

והנה כמו שביארנו לעיל ששלימות התיקון של מצרים היה בקבלת התורה, וא"כ גם שלימות

פרש"י המשכן משכן שני פעמים, רמז למקדש שנמשכן בשני חורבניו על עונותיהן של ישראל. צריך להבין למה נרמז כאן שני החורבנות. ועוד צריך להבין למה נקרא המשכן משכן העדות. והנראה לומר, דהנה ידוע שירידת בני ישראל לגלות מצרים היה כדי לתקן את החמא של אדה"ר, כמבואר בשער הכוונות (דרושי הפסח ד"א) וז"ל: ודע כי ישראל שהיו באותו הדור של שעבוד מצרים, היו בחינת אותם הנצוצות של קרי שהוציא אדה"ר באותם ק"ל שנים עד שלא נולד שת. וכן הענין בנשמות כי בחמאו של אדה"ר נתערב טוב ברע, ובפרט בניצוצות האלו של הקרי שהוליד בק"ל שנים. והניצוצות הקרי הם חשובות מאד וקדושות, אלא שיוצאים ומתערבים בקליפות, וצריכים בירור אחר בירור לתקנם, ועד"ז היו אלו הניצוצות הולכות ונתקנות לאט לאט, עד אשר התחילו להתקן ולהראות בחינת הוהב שבהם, וזה היה כדור מצרים עיי"ש.

והנה לכאורה בני ישראל לא השלימו תיקון הק"ל שנים של אדה"ר בגלות מצרים, כי מה שיצאו בני ישראל מארץ מצרים היה כתנאי ש'בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלהים על החר הזה' (שמות ג יב) שקבלו בני ישראל את התורה בהר סיני, כי קבלת התורה היה תכלית התיקון של אותם הק"ל שנים מאדה"ר, כמו שאמרו חז"ל (שבת קמו). ישראל שעמדו על הר סיני פסקה זוהמתו. ולזה מרמז סיני" שהוא בני' ק"ל להורות שבקבלת התורה היה התיקון השלם.

אבל מ"מ גם אחרי קבלת התורה עוד לא נשלמה התיקון בתכלית השלימות, כי עיקר התיקון הוא קיום המצוות בפועל, כמו שאמרו חז"ל במסכת קידושין (פ:), נענו כולם ואמרו, תלמוד גדול שהתלמוד מביא לידי מעשה. ופרש"י כי נמצאו שניהם בידו.

והטעם למה מעשה המצוות הוא עיקר התיקון, כי כתוב אצל אדה"ר 'ויקח הוי"ה אלהים את

אַלֶּה פְּקוּדֵי הַמִּשְׁכָּן הַמִּשְׁכָּן הַעֲדַת אֲשֶׁר פָּקַד עַל פִּי מֹשֶׁה. (לח כא)

פירש"י ז"ל, 'המשכן מושכן' שני פעמים, רמז למקדש שנתמשכן בשני חורבניו, על עונותיהן של ישראל. ולכאורה מה שייכות יש לדרשת רש"י ז"ל לכאן, ולהבין הענין יבואר עפ"י דברי חכמו"ל, המשה רבינו ע"ה על ידי שהכה את הסלע ולא דיבר לסלע, עי"ז נעשה טובה לישראל, שהקב"ה שפך כעסו על העצים ועל האבנים ונחרבו שני בתי המקדשין, ועי"ז נצלו בני ישראל. ומשה רבינו ע"ה עשה כן בכוונה גמורה, ולא מעה בזה כלל, רק עשה כן למען שיהיה טובה לישראל.

וזה מה שמרמז רש"י ז"ל, שכתוב 'משכן העדת אשר פקד על פי משה' היינו שע"י 'פי משה' שלא דבר לסלע רק הכה אותו, עי"ז 'משכן העדת אשר פקד' כי 'פקד' לשון חסרון, היינו שנחרבו השני בתי מקדשים לטובתן של ישראל, וזה נעשה 'על פי משה' שלא דיבר אל הסלע רק הכה, וזוהו נעשה טובה גדולה לישראל.

'פרי חיים' מרבינו חיים יעקב מקאמרנא

אַלֶּה פְּקוּדֵי הַמִּשְׁכָּן הַמִּשְׁכָּן הַעֲדַת אֲשֶׁר פָּקַד עַל פִּי מֹשֶׁה עֲבַדַת הַלְוִיִּים בְּיַד אִיתָמָר בֶּן אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן (לח כא)

פרש"י המשכן מושכן שני פעמים, רמז למקדש שנתמשכן בשני חורבניו על עונותיהן של ישראל. צריך להבין למה מרמז כאן רש"י חורבן בית המקדש.

ואפשר לפרש בדרך רמז, שזה ידוע מחכמו"ל (מנחות ק): שכל זמן שבית המקדש היה קיים, היו מביאים תמיד קרבנות להקריב, ובפרט על חטאיו של אדם, והשכינה היה שורה שם בכל עת, והכהנים היו עובדים בקדושה ובטהרה, והיו צריכים בני ישראל לעלות לרגל שלוש פעמים בשנה. אבל בעוה"ר כאשר חרב בית המקדש, וא"א להקריב שם שום קרבנות, אז הוא עי"ז 'ונשלמה פרים שפתינו' (הושע יד ג) שהוא עסק התורה"ק, שכל העוסק בתורת עולה כאלו הקריב קרבן עולה, וכמו כן חמאת ושלמים ואשם הכל מתכפר ע"י התורה"ק.

וזה מרמז הפסוק אלה פקודי המשכן פקודי לשון חסרון, כמו"ש 'ולא נפקד ממנו איש' (במדבר לא מח), שבעוה"ר המשכן לא נמצא אצלנו שחרב הכל. או משכן העדת היינו 'העדת' נקראת התורה"ק כמו"ש 'עדות ה' נאמנה מחכימת פתי' (תהלים יט ח), שבזמן שאין בית המקדש או התורה"ק היא במקום בית המקדש, אשר פקד על פי משה היינו כל פקודי המצות ולימוד התורה קיבלנו עי"י משה רבינו ע"ה. וזה מה שמרמז כאן רש"י הקדוש ענין חורבן בית המקדש.

וכל זה צריך להיות עי"י עבודת הלויים היינו לוי הוא לשון התדבקות והתחברות כמו"ש 'הפעם ילוה אישי אלי' (בראשית כט לד), ביד איתמר בן אהרן הכהן שצריך ג"כ להתחבר לתלמידי חכמים, לילמוד ממדותיהם הטובים ולהיות בן אהרן הכהן כמו שאיתא במסכת אבות (פ"א מ"ב) הוי מתלמידיו של אהרן, אוהב שלום ורודף שלום, אוהב את הבריות ומקרבן לתורה. ועי"ז יזכה לתורה"ק בשלימות, כי דרך ארץ קדמה לתורה (ויק"ר ט ג).

'מעשה שלום' ח"א דף ש מרבינו שלום מקאמרנא

וַיֵּרָא מֹשֶׁה אֶת כָּל הַמְּלֶאכֶה וְהָנָה עֲשׂוֹ אֹתָהּ פֶּאֶשֶׁר יָצָה הוֹיִי"ה בֶּן עֲשׂוֹ וַיִּבְרָךְ אֹתָם מֹשֶׁה (לט מג)

הנה המפרשים (האור-החיים הקדוש ועוד) כבר התקשו למה כתוב שתי פעמים עשו. ויש על זה כבר הרבה תירוצים.

ואפשר לומר כי ידוע שאחר קבלת התורה הקדושה, אשר כל העולם שמעו את הרעש הגדול בקבלת התורה, כמו שאומרים (תפלת מוסף לראש השנה) 'גם כל העולם כולו חל מפניך, ובריות בראשית חרדו ממך, בהגלותך מלכנו על הר סיני ללמד לעמך תורה ומצות'. ומכל מקום אחר כך עשו את העגל שנעשה בזה חורבן העולם, והאך אפשר היה אפילו לחשוב במחשבה לעשות כזה חטא. אבל התירוץ הוא שמי שעשה את העגל הם הערב רב כמאמר ז"ל (שמו"ר מב ו). ולכן השם יתברך לא הסכים למשה לקבל את הערב רב, ורק משה רבינו עשה על דעת עצמו, כמו שפרש"י (שמות לב ו) 'שחת עמך' שחת העם לא נאמר, אלא עמך, ערב רב שקבלת מעצמך וגירתם ולא נמלכת בי, ואמרת טוב שידבקו גרים בשכינה, הם שחתו והשחיתו.

ומי שלח אותם ביחד עם בני ישראל זה היה פרעה הרשע, כמו שפירש האור החיים הקדוש על 'יהי בשלח פרעה' (שמות יג י) אין 'יהי' אלא לשון צער (מגילה י), 'בשלח פרעה את העם' אלו הערב רב הנקראים עם. ובפרט מה שמבואר הרבה פעמים בזוהר הקדוש (ח"א כו). שכל הצרות אשר יש לנו בכל זמן, גרמו הערב רב עד עכשיו, ומהם בא חטא העגל שעשה שנאה גדולה בין אדם למקום, וג"כ עשה שנאה בין אדם לחבירו, כי בני לוי לא חטאו והם הרגו שלושת אלפים אנשים, ומשה רבינו היה עוסק בתפילה ובקשה כדי לתקן הכול.

והשם יתברך קיבל תפילתו, ולכן צוה לעשות משכן העדות רק עי"י בני ישראל, ועי"ז נעשה שלום בין אדם למקום ובין אדם לחבירו, כמבואר בזוהר הקדוש (ח"ב קצה). תא חזי מה כתיב בקדמיתא, (שמות כה ב) 'מאת כל איש אשר ידבנו לבו' לאכללא כלא, בגין דבעא קודשא בריך הוא למעבד עובדא דמשכנא מכל סמרין במוחא וקליפא, ובגין דהוו אינון ערב רב בגווייהו, אתמר 'מאת כל איש אשר ידבנו לבו' לאכללא לון בנייהו דישאלא דאינון מוחא, וכלהו אתפקדו. לכתר סטא זינא לזיניה, ואתו אינון ערב רב ועבדו ית עגלא, וסטו אבתרייהו אינון דמיתו, וגרמו לון לישראל מותא וקמולא, אמר קודשא בריך הוא, מוכאן ולהלאה עובדא דמשכנא לא יהא אלא מסמרא דישאלא

בלחודייהו, מיד 'ויקהל משה את כל עדת בני ישראל' וגו', וכתוב בתריה 'קחו מאתכם תרומה ליהו"ה', מאתכם ודאי, ולא בקדמיתא דכתיב 'מאת כל איש אשר ידבנו לבו'.

וזה אפשר לרמוז וירא משה את כל המלאכה והנה עש"ו בנימטריא שלו"ם שעשה שלום בין אדם לחבירו, כאשר יצוה ה' בן עשו בנימטריא שלו"ם שעשו שלום גם בין אדם למקום, ויברך אתם משה את"ם חסר וא"ו אותיות אמ"ת, ורש"י הקדוש פירש יה"ר שתשרה השכינה במעשי ידיכם, היינו שיהיה שלום בדרך אמת בשלימות.

ועוד בירך אותם, ויהי נועם ה' אלהינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו. היינו שזה ידוע הפירוש בשם דו"ו הגה"ק ציס"ע רשכבה"ג בעל עמרת צבי לצדיק מוידיתשוב זיע"א, על הפסוק הקדוש (שמות יז יב) 'ידי משה כבדים ויקחו אבן וישימו תחתיו וישב עליה' שהתרגום אומר ידי משה יקרו. ולכאורה קשה שזה בדיוק להיפך, כי כבדים הם קשים ולא חשובים. ותירץ שהשם יתברך היה יודע שיעשו הערב רב את העגל, ומשה רבינו ישבור את הלוחות, והנה על ידיו הקדושים של משה רבינו היה ראוי שיכתב כל עשרת הדברות, לכן התרגום אמר שהוא יקרו מאד שידיו של משה חשובים מאד, ולכן באמת לא כתב על ידיו את העשרת הדברות, שאם כן לאחר מעשה העגל היו צריכים חו"ש לשבור ידיו של משה, ולכן 'וישימו אבן תחתיו' שיכתבו במקומו על האבן כל עשרת הדברות.

וזה לדעתי לפרש מה שאמרו חכמו"ל (פסחים ג.) אשרי מי שבא לכאן ותלמודו ביד'ו. היינו שיקדש האדם ידיו שיהיה בקדושה ובטהרה שלא יגנוב, ושלא יכה שום אדם, וכמו שאמרו במסכת סנהדרין (נח:) המגביה ידו על חבירו אף על פי שלא הכהו נקרא רשע. ואז יהיה אשרי מי שבא לכאן ותלמודו ביד'ו שתלמודו יהיו חקוקים על ידו ממש. וכמו"ש בזוה"ק (ח"ג טו:) צדיק זכויותיו חקוקים לו על עצמותיו. וכל זה ג"כ עי"י שלומד מאה פעמים ואחד, וזה מרמז תיבת לכא"ן בנימטריא ק"א, שצריך ללמוד את התורה"ק ק"א פעמים, וכמו שאמרו חז"ל (תניגה ט:) אינו דומה שונה פרקו מאה פעמים, לשונה פרקו מאה ואחד. ועי"ז תהיה התורה חקוקה על ידו.

וזהו שבירך אותם משה רבינו שתשרה שכינה במעשי ידיכם, ויהי נועם ה' אלהינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו, היינו שיקדשו ידיכם בקדושה וטהרה, ועי"ז תהיה התורה"ק חקוקה על ידיכם ממש.

'מעשה שלום' ח"א דף ש מרבינו שלום מקאמרנא

זְכַר חֶסְדוֹ וְאַמּוּנָתוֹ לְבֵית יִשְׂרָאֵל

יריעה ראשונית ומרתקת, על קשרי הידידות המופלאים, ששררו בין הני תרי גדולי ישראל, הגה"ק רבינו ישראל יצחק הלוי רייזמאן זי"ע ראב"ד מקהלות החסידים פעיה"ק, והרה"ק בעל הבית ישראל מגור זי"ע. מוגש לקראת יומא דהילולא של שני המאורות הגדולים, הרה"ק בעל הבית ישראל זי"ע ביום ב' אדר, ורבינו זי"ע ביום ז' אדר. יריעה חלקית מתוך הספר על תולדות חייו המתעד לראות אור בקרוב.

קשר איתן ומיוחד נטווה בין רבינו לבית הרה"ק בעל הבית ישראל מגור זי"ע. כפי אשר נהג אצל אביו האמרי אמת, היה רבינו פוקד את ביתו של הבית ישראל בכל ראש חודש, בעוד שהבית ישראל היה שש לקראתו והיה מכבדו ביותר, והיו שניהם משוחחים ביניהם זמן רב באהבה רבה. אל רבינו היו מתלווים לעיתים רבות חתנו כ"ק מרן אדמו"ר רבינו שלום מקאמרנא זי"ע בעל המעשה שלום, וכן נכדו הגדול כ"ק מרן אדמו"ר מקאמרנא שליט"א. כמו כן היה רבינו מרבה להשתתף בעריכת שולחנו בליל שבת קודש¹.

בכלל היה הבית ישראל מחשיב את רבינו למאד, ואחת לשבועיים או שלש היה מגיע לביתו של רבינו על מנת לשוחח עמו הן בדברי תורה והן בענייני השעה². כן היה שולח כל שנה משלוח מנות במיוחד עבור רבינו.

כידוע היה הבית ישראל מחבב את אנשי ירושלים ובפרט את גאוניה שכדרכם היו מתהלכים בפשטות וענוה, בלי רעש וצלצולים. אצל רבינו השתלבו יחד גם מידת האמת והפשטות בהם התהלך תדיר, וגם החרירות והפיקחות בהם ניחן, כל אלו שבו את ליבו של הבית ישראל, ומשכך מצא בו ברבינו איש לרוחו ונפשו, נבון ומורס מעם.

דורש טוב

קצצר לעבר חלון הסוכה אבל הקולות שבקעו מחלל הסוכה לא הניחו מקום לספק, בעל הבית שקוע היה בשינה עמוקה. הרבי דפק קלות בדלת, ואין קול ואין עונה, דופק עוד פעם בדלת, הבעל הבית מתעורר לחצאין וצועק 'מי כאן', הרבי מרמז לגבאו באצבעו על פיו לשתוק, הרבי מרים קולו 'שירולשיע! הבעל הבית פותח פיו וצועק 'גנב גיי אוועק פון דא', 'ובכן' פנה הבית ישראל לר' חנינה, 'אנשים ישנים בשעה זו הם לא סחורה בשבילי'.

מן הסוכה הסמוכה שמעו קול לימוד מתוק ונלבב, הייתה זו סוכתו של רבינו. כאן לא היה צריך לעמוד יותר משניה אחת ליד הסוכה כדי לדעת מה קורה בפנים, הסוכה הייתה מוארת מעט, וקול הלימוד המתוק של רבינו השתפך באוויר במתיקות של גן עדן. הבית ישראל עמד כמה דקות והתמוגג כולו, מאזין ומרותק ללימודו של רבינו שהיה שקוע בסוגיה בגמרא, תוך שהוא מבאר לעצמו את השקלא וטריא בבהירות נפלאה.

לאחר כמה דקות לא יכול היה הבית ישראל לכבוש את קורת רוחו ואמר בבת שחוק ופנים נוהרות למלוהו 'הבה נכנס לומר גוט יום טוב לרבי ישראל יצחק', ואכן כך עשו, שניהם נכנסו אל הסוכה, לאחר הקשה עדינה על הדלת, למרבה הפתעתו ושמחתו של רבינו שלא ידע את נפשו על הזכייה לה זכה.

רק זמן קצר שהו בסוכתו, ומיד שבו על עקבותיהם לעבר בית המדרש של גור, בהליכתם נענה הבית ישראל ואמר לר' חנינה 'פלוני הזמיני לראות את הנוי סוכה שלו, חשב שאני מתרשם מקישוטים וגילופים והצירורים היפים שלו, סוכתו הדלה של רבי ישראל יצחק שאמנם אין בה כמעט קישוטים, היא הנוי סוכה האמיתית'.

רימונים ופרכילי ענבים

אם בניו סוכה עסקינן, הרי להלן סיפור נוסף שהתרחש בחג הסוכות, וכפי שסיפר הרה"ח נחמיה שרייבמן:

בחג הסוכות לערך שנת תשכ"ז-כ"ח, נתלוותי אל מורי ורבי הבית ישראל באשמורת החג, אשר כידוע נוהג היה לשוטט ברחובות ירושלים בשעות המוקדמות של היום. השעון

באחת הפעמים כשפניו של הבית ישראל היו מועדות אל עבר בית רבינו, דפק על דלת ביתו אך משום מה לא פתחו את הדלת והבית ישראל נפנה ושב אל ביתו. לאחר זמן מה משמע רבינו כי הבית ישראל התדפק על דלתו, מיהר אל ביתו של הבית ישראל לשאלו מה רצה ממנו, הבית ישראל השיבו כי לא הגיע עבור דבר מיוחד אלא שרצה לדרוש בשלומו ואיך הוא מרגיש, מיד ענה לו רבינו שבי"ה שהוא מרגיש בטוב, והוציא את קופסת הטבק אשר לו ונתן לבית ישראל להריח.

נוי סוכה אמיתית

בשכונת בתי וורשא בירושלים, היה גר אחד מחסידי גור שהיה צייר ואומן, אשר בנה מדי שנה סוכה מפוארת שיצאה לה מוניטין. עבודה רבה ומחשבה השקיע החסיד בסוכתו, כל קישוט היה יצירת פאר ממש. אותו יהודי חשקה נפשו כי רבו הרה"ק הבית ישראל מגור יראה את הנוי סוכה שלו, ובעוברו על פני הרבי בליל החג הראשון ביקשו לבוא לבקר בסוכת הפלאים שלו. הרבי לא השיבו דבר רק נענה בראשו לאות כי שמע את הדברים.

לבית ישראל מגור היה לו ענין קדוש של הפאר טאגס [לפנות בוקר], והיה מעורר תמיד לחסידים שזמן זה הוא זמן קדוש לעסוק בתורה והכנה לתפילה. כן היה מסתובב ברחובותיה ובסמטותיה של ירושלים של מעלה להעיר ולהאיר את בני ירושלים נקיי הדעת שבה על עניין נשגב זה, וכמעט רוב פגישותיו עם צדיקי ירושלים היה בזמן זה. כדרכו תמיד כן היה גם לפנות בוקר של אותו יו"ט הראשון של חג, פנה הבית ישראל אל משמשו הנאמן לבית גור הרה"ח חנינה שיף, ואמר לו 'הבה נלך'.

הלכו יחד, ובהגיעם ליד שכונת בתי וורשא, אמר הבית ישראל 'הבה נלך אל סוכתו של פלוני שהזמיני אמש לראות את הנוי סוכה שלו', וכך הלכו יחד בסמטותיה הצרות של שכונת בתי וורשא שעדיין חשוכים היו כמעט לגמרי, הרבי פסע במהירות, מקלו בידו לאחוריו, ופניו מיועדות אל סוכתו של החסיד, הסוכה הייתה שרויה בעלטה, הבית ישראל העיף מבט

1. וכה כותב הרה"ח יוסף (בר"ב) ווינטאק: זכרוני שהיתה תקופה שבכל ליל שבת היו מתכנסים המתפללים בבית הכנסת בתי וורשא אחרי סעודת ליל שבת, והיו יושבים מסובים ושרים זמירות. ור' ישראל יצחק זצ"ל היה גייכ משתתף כאחד מהקהל והיה מספר לפעמים סיפור חסידי או אומר איזה דבר תורה מפרשת השבוע כאילו הוא אחד מהקהל.

לפעמים היו מביאים את הרב אליהו עלקין ז"ל שעלה לארץ מארה"ב והיה סגי נהור והיה דרשן נפלא, בקי בכל התורה בעל פה, והיה דורש רבי ישראל יצחק היה גם כן יושב ומקשיב כאחד מן הקהל, ואחר כך היו הולכים בצוותא לטיש של הבית ישראל. כמובן שהבית ישראל היה תמיד שמח אתו ומכבד אותו להיכנס לשבת בטיש.

2. מפי נכדו כ"ק מרן אדמו"ר מקאמרנא שליט"א.

~המשך עטרת זקנים~

רבינו, ורבינו פסק שמותר. כן סיפר הרה"ח יוסף ציינווירט ששאל פעם מהבית ישראל האם מותר להתחתן בר"ח סיון, אמר לו הבית ישראל שישאל את רבינו ורבינו השיבו שמותר, אך עכ"ז חשש ר' יוסל והלך לבדוק במשרדי העדה החרדית וראה בפנקס רישום הנישואין שרבים קבעו את יום חתונתם בר"ח סיון. הלך לבית ישראל וסיפר לו את פסקו של רבינו ואף מה שראה כן במשרדי העדה החרדית, אמר לו הבית ישראל: 'הרי אמרתי לך לשאול את רבי ישראל יצחק'.

וכה מספר נכדו הגדול ותלמידו המובהק כ"ק מרן אדמו"ר מקאמרנא שליט"א:

עדיין מונח בזכרוני כיצד באו אל זקני הרבה 'פאר'אלאך' – זוגות זוגות של בחורים מחסידי גור שרבים הבית ישראל שלח אותם לזקני בצום גדליה לשאול אותו אם הם צריכים לצום, וזקני היה שואל כל אחד מהם אם הוא לומד גמרא והורה להם שאם לומדים הם אינם צריכים הם לצום כלל.

ברכת צדיק

בספר תפארת בנין מובא: סיפר לי הרה"ח אברהם יונתן גוטליב: איש אחד ביקשו שיציע את בנו עבור בת ממשפחה חשובה (מחסידי גור), כאשר הצדדים הסכימו לשידוך וכבר הוסכם על פגישה, שמע מלחשים שמצב בריאותו הנפשית של הבחור אינו בטוב, מיד נכנס לאדמו"ר רבי ישראל אלטר מגור זי"ע, ושאלו האם מותר לו לקבל על עצמו אחריות כזו או שיודיע לצד השני, שלחו האדמו"ר להגאון רבי ישראל יצחק רייזמן זצ"ל לשאלו על זה - ענה אותו גאון, שאלה כזאת רק האדמו"ר יכול לפסוק. כשחזר אל האדמו"ר שלחו בחזרה אל הרב הנ"ל לבקשו שיפסוק מה לעשות. אך הוא חזר ואמר היות שהדבר כרוך באחריות גדולה ומדובר בחסיד של האדמו"ר, מוטלת האחריות על האדמו"ר לבדו.

כאשר חזר שוב להאדמו"ר עם תשובה זו אמר: אל תדאג, הכל יסתדר על הצד הטוב בס"ד וה' יעזור. ואכן השידוך נגמר בכי טוב, ובס"ד לא יצא מזה שום מכשול, ואותו בחור משמש כיום אחד מחשובי הרמ"ם בא"י והוא בריא לחלוטין⁵.

ראיה רחוקה

היה זה באחרית ימיו של רבינו כששכב כבר על ערש דוי בביה"ח שערי צדק. יום אחד פונה הבית ישראל לאחד מגבאי, ושואל אותו במפתיע מה שלומו של רבינו. הגבאי שלא ירד לסוף דעתו של רבו השיב שלא שמע עליו איזה משהו מיוחד, אך הבית ישראל דחק בו שימהר לביה"ח לבדוק מה שלום רבינו. כאשר הגיע לביה"ח, ניגש מיד אל חדרו של רבינו, וראה שהדלת סגורה, ומבחוץ עומד הרה"ח שלמה קרויס ורוצה להיכנס, ואולם זה לא ניתן לו יען כי עמד שם שומר שלא נתן להכנס. הגבאי דחף את השומר ונכנס לחדר וראה את רבינו כשהוא כמעט ללא הכרה, והקטיטר היה מלא כי לא רצה שאחות תגע בו. הגבאי הוציא הקטיטר ומיד הוטב לו לרבינו, ובירך רבינו את אותו גבאי ואמר לו 'ליינג לעבן זאלסטוי' [תזכה לאריכות ימים]. את כל זה ראה הבית ישראל בעיני רוחו.

זכותם יגן עלינו אמן

3. בספר דברי נפתלי (לאדמו"ר רבי נפתלי מטשאקווא זצ"ל) כתב: וחשבת גם כי להבלי"ח ידיד הגה"צ חו"פ דיין בבי דינא רבה פעיה"ק רבי ישראל יצחק רייזמן זצוק"ל היה מעורר הרבה על הענין שמובא כמה פעמים בגמרא (שבת כב. מה. סוכה י. ביצה:) לתלות לנוי סוכה אגוזים ושקדים. ואפשר דהרי הרמ"א כתב (או"ח תקפג, ב) שלא לאכול בראש השנה אגוזים, שאגוז בגימטריא ח"ט עיי"ש. וכאן דייקא תולין אגוזין שהוא בגימטריא חט"א.

4. פאר ישראל מעדות השליח הרה"ח חיים נייחוז.

5. עוד מובא בספר תפארת בנין: אגב אכתוב עוד ענין ששמעתי מהגאון רבי ישראל יצחק הנ"ל בענין שידוך: בחור שהיה חתן, והשידוך נתבטל, כאשר הציעו לו שוב שידוך שאלו בני משפחתו את הגאון הנ"ל: האם חייבים להודיע למדוברת שכבר היה חתן, כי חוששים הם שזה יפריע לשידוך החדש אם ידעו שכבר היה חתן. ענה: אם הכל בסדר, ויש רק את החסרון הזה, אין חייבים להודיע.

בספר הנ"ל מציין לעובדה נוראה שהיה עם רבינו בענין הזה וכה נכתב: 'אסור לאדם לבקש דין מן השמים על חברו שעשה לו רעה וכו' (קיצושי"ע סימן כט סעיף יד). בעת שלמדנו דין זה, סיפר הרב אברהם שמחה אייזנבך עובדה נפלאה מדודו הגאון רבי ישראל יצחק רייזמן זצ"ל, אשר פעם בעת שעמד לארס את בתו וכבר היה הכל מוכן על השולחן לסעודת האירוסין, ברגע האחרון הלך יהודי אחד אל המחנות והצליח לבטל את השידוך. הדבר חרה מאוד להגאון הנ"ל, האיך יהודי מסוגל לעשות כדבר הזה, לדבר לשון הרע ולקלקל שידוך, חשש מאוד שהיהודי הנ"ל יענש מן השמים על זה, קם ורץ תיכף לכותל המערבי (כי היה גר בעיר העתיקה), כאשר נשאל למה רץ ועל מה רץ, ענה: רציתי לבקש רחמים שהנ"ל לא יענש בסיבתו.

הראה אז על השעה 30:3 לפנות בוקר, והבית ישראל מהלך בין רחובותיה של ירושלים. והנה פונה הבית ישראל אל עבר ביתו של רבינו שבבתי וורשא ונכנס לבקר אצל סוכתו. בעת בואו לסוכתו של רבינו כבר האיר השחר ורבינו ישב כדרכו והגה בתורה. הבית ישראל הבחין כי בסוכה תלו מיני פירות ועל דפנות הסוכה הצמידו תמונות, אמר הבית ישראל לרבינו: אצלי לא תלו כלום. השיב לו רבינו: הרי בגמרא סוכה מבואר שצריך לתלות³. אך הבית ישראל הפטיר שוב: אצלי לא תלו כלום.

ברוב תשבחות

סיפר הרה"ח חנינא שיף שהיה יד ימינו ומשמשו של הבית ישראל, כי למרות שרבו הבית ישראל השתייך לאגודת ישראל ורבינו היה דיין בהעדה החרדית, וכידוע שתמיד שרר מתיחות בין שני הצדדים, אך בכל זאת תמך הבית ישראל בכל מאודו ברבינו שישמש כדיין וככוח סמכותי בהעדה החרדית, ואף היה תמיד משבח על זה שהוא נמצא שם.

על מקומו בשלום

וסיפר הרה"ח חנינא שיף כי באחת מביקוריו הקבועים של רבינו אצל הבית ישראל בראש חודש דיברו ביניהם בענין העדה החרדית ובתוך הדברים נפנה הבית ישראל ואמר לרבינו: איך אתה חותם בכל פעם על הכרוזים נגד ההליכה לבחירות בעוד שאני חותם תמיד בעד ההליכה לבחירות, הרי בכך יוצא שאתה חותם נגדי. השיבו רבינו: אם הרבי אינו חפץ שאחתום על זה אי"כ יהיה עלי לצאת מהעדה החרדית. השיבו הבית ישראל בפנים מאירות: חס ושלום תשאר תשאר בהעדה החרדית 'איך האב גארנישט געמיינט' [לא התכוונתי כלום].

כבוד התורה

כאמור היה רבינו פוקד את ביתו של הבית ישראל בכל ראש חודש. באחד מימי ראש חודש לא בא רבינו לבקר אצל הבית ישראל, והיו אלו ימים שלפני הבחירות, כשבירושלים התעורר שוב הפולמוס אם להשתתף בבחירות או להמנע.

משראה הבית ישראל שרבינו לא בא, חשש שמא יש דברים בגו, ושלח לברר אצל רבינו את פשר העדרו. אמר רבינו לשליח כי לא בא מחמת שהצטן וקשה עליו יציאתו מביתו, חזר השליח וסח לבית ישראל דברים כהווייתם, אולם לא נתקררה דעתו בהסבר זה. יצא איפוא בעצמו עם השליח לביתו של רבינו כדי לשמוע מפיו את הסיבה מדוע לא בא היום.

בבוא אליו הבית ישראל שאל את רבינו: 'אולי משהו פגע בכבודכם', התפלא מאד רבינו והשיב: 'הלא כבר אמרתי לשליח את טעם הדבר', אולם הבית ישראל הסביר לו כי חשש פן העלימו ממנו את האמת בגלל הפולמוס, והיה חרד בלבו שמא חס ושלום נהג בו אי מי שלא כשורה, ופגעו בכבוד התורה⁴.

מורה הוראה

הבית ישראל היה מפנה שאלות רבות אל רבינו, ביניהן אף שאלות ששאלוהו אנשים בבואם אליו והבית ישראל היה מורה להם שישאלו את פי רבינו. סיפר הרה"ח פינחס איזנשטיין שכאשר קרבו ימי שמחת נישואיו נכנס אל הבית ישראל ושאל אותו האם מותר להסתפר ביום חופתו, השיב לו שישאל את